Lunettenbaan 51-53
3524 GA Utrecht
030-2334131
www.necker.nl

Tweede tranche Wet Bevorderen integriteit en functioneren decentraal bestuur: wat betekent dit voor de Provincies?

Op 22 september 2026 heeft de Tweede Kamer ingestemd met de *Wet bevorderen integriteit en functioneren decentraal bestuur tweede tranche*. Het wetsvoorstel wordt momenteel behandeld door de Eerste Kamer. Na inwerkingtreding wordt de risicoanalyse bestuurlijke integriteit een wettelijk verplicht onderdeel van de benoemingsprocedure voor gedeputeerden.

De nieuwe wet brengt een aantal veranderingen met zich mee voor de uitvoering van risicoanalyses. Daarnaast vraagt de wet van de provincies om vooraf keuzes te maken over het normenkader en de inrichting van het proces.

Verplichte risicoanalyse, wettelijk normenkader en gedragscode

Het doel van de wet is onder meer om meer uniformiteit te brengen in de uitvoering van risicoanalyses. Daarbij staat voorop dat kandidaten uitsluitend kunnen worden getoetst aan vooraf kenbare integriteitsnormen. Deze normen vloeien in de eerste plaats voort uit wet- en regelgeving. Daarnaast kan de provincie ervoor kiezen om normen uit de geldende gedragscode te betrekken bij de risicoanalyse.

Om hierover geen onduidelijkheid te laten ontstaan, adviseren wij om vooraf vast te leggen welke onderdelen van de gedragscode onderdeel moeten zijn van het toetsingskader van de risicoanalyse. Daarmee is voor kandidaten, politieke partijen en Provinciale Staten duidelijk welke normen worden gehanteerd.

Wat moeten de provincies organiseren?

Stap 1. Stel een procesbeschrijving vast

Wij adviseren Provinciale Staten om een procesbeschrijving vast te stellen waarin ten minste wordt geregeld:

- welke normen uit de gedragscode onderdeel uitmaken van het toetsingskader van de risicoanalyse;
- wie opdrachtgever is van de risicoanalyse;
- hoe bevindingen worden gerapporteerd;
- welke informatie met welke partijen wordt gedeeld;
- hoe wordt omgegaan met vertrouwelijkheid en persoonsgegevens.

Lunettenbaan 51-53
3524 GA Utrecht
030-2334131
www.necker.nl

Stap 2. Actualiseer de gedragscode

De gedragscode vormt een belangrijke aanvulling op de wettelijke integriteitsnormen. Niet iedere gedragscode is echter actueel en niet iedere gedragscode bevat normen die geschikt zijn om in een risicoanalyse te betrekken.

Controleer daarom of de gedragscode nog aansluit bij de huidige praktijk en of de gewenste integriteitsnormen voldoende duidelijk zijn geformuleerd.

Stap 3. Informeer Provinciale Staten en de politieke partijen

Informeer het Provinciale Staten en de politieke partijen tijdig over de wijze waarop de risicoanalyse wordt uitgevoerd. Hierdoor bestaat tijdens verkiezingen, coalitievorming en benoemingsprocedures geen onduidelijkheid over het proces, de rollen van betrokkenen en de wijze waarop informatie wordt gedeeld.

Stap 4. Stel een informatiebrief voor kandidaat-bestuurders op

Zodra kandidaat-bestuurders in beeld komen, moet de risicoanalyse vaak binnen een relatief korte termijn worden uitgevoerd. Het is daarom verstandig om vooraf een informatiebrief gereed te hebben waarin wordt uitgelegd:

- wat het doel van de risicoanalyse is;
- welke informatie van de kandidaat wordt gevraagd;
- welke normen worden gehanteerd;
- hoe wordt omgegaan met persoonsgegevens;
- hoe over de uitkomsten wordt gerapporteerd.

Stap 5. Selecteer tijdig een bureau als uw integriteitspartner

Tot slot adviseren wij om vooraf een bureau te selecteren dat u kan ondersteunen bij het doorlopen van de bovengenoemde stappen en uitvoering van de risicoanalyses integriteit. Hiermee wordt voorkomen dat tijdens een benoemingsprocedure (onder tijdsdruk) nog afspraken moeten worden gemaakt over uitvoering, planning en rapportage.

En hoe nu verder?

Wij gaan graag met u in gesprek over de stappen die uw waterschap nog moet zetten ter voorbereiding op de komende benoemingsprocedures.

Christan Schut (christan@necker.nl – 0630229212)